

На основу Одлуке о подизању споменика кнезу Лазару у Крушевцу, коју је донела Скупштина града Крушевца, на седници од 19.11.2020. године под I бројем 633-3/2020, члана 10. и 11. Одлуке о подизању и одржавању споменика, спомен обележја и мурала на територији града Крушевца ("Сл. лист града Крушевца", број 4/10),

Комисија за спровођење поступка за подизање споменика, спомен обележја и израду мурала дана 03.02.2021. године доноси

О Д Л У К У

I Бира се идејно решење аутора Бориса Стајковца и коаутора Томе Коматине, заведено под шифром 18/4, за израду скулптуре кнезу Лазару у Крушевцу на локацији насеља "Стари аеродром", на платоу у оквиру кружне парковске површине, у подблоку Б5, у складу са планираним урбанистичким решењем (План детаљне регулације "Стари аеродром фаза 1" у Крушевцу ("Службени лист града Крушевца", број 5/15)).

Образложење

Комисија за спровођење поступка за подизање споменика, спомен обележја и израду мурала је на седници одржаној 03.02.2021. године разматрала макете пристигле по Конкурсу за израду и постављање скулптурног решења споменика Кнезу Лазару у Крушевцу у циљу избора најбољег идејног решења који је био расписан у периоду од 04.01-02.02.2021. године на сајту града Крушевца, а такође је обавештење о расписаном конкурсу објављено у дневном листу "Информер".

I ПРВА ПРИЈАВА НА КОНКУРС СА ШИФРОМ 18/4 ИМА СЛЕДЕЋИ ОПИС:

"Израда споменика нашем Светом Кнезу Лазару за дан када се обележава 650 година града који је он основао и у, нажалост, време које није ништа мање компликовано у односу на оно пред Косовски бој носи у себи огромну симболичку моћ као инспирацију генерацијама које долазе у биткама које предстоје, а у намери да овековечимо и сачувамо оно што су нам управо владари попут Лазара оставили у аманет.

Замишљен са руком на спуштеном мачу и у војном оклопу са штитом и оштрог погледа подигнутог високо ка Косову, али и ка нашој будућности наш Свети Кнез као да нам говори да одбрана наше вере, нашег језика и културе, наших предака и наслеђа, али и наших потомака и будућности почиње управо тамо где је он положио живот у одбрани свега тога...

Али његов Лик, његова Снага и Вера у Победу и данас стоје усправно и високо, поносно и пркосно баш као што је стајао на челу Српске Војске са којом је обезбедио и себи и нама вечност.

Верујемо ето да наш Свети Кнез Лазар, Крушевљанин, наш Краљ тако некако усправан, одлучан и решен да ако треба опет дигне мач изгледа у мислима наших људи и да га таквог Храброг и поносног и са Вером у Бога и Отаџбину памте и наша деца.

Модел би био прво изведен у размери четири пута мањој од тражене где би били решени детаљи који нису на малом идејном моделу, а затим би се приступило изради 4 метра високог Модела Светог Кнеза Лазара.

Скулптура би била изведена у глини на армираној челичној конструкцији у реалистичном маниру са посебним акцентом на аутентичност одоре, оклопа и оружја који одговарају времену пре Косовског боја.

Потом би се скинуо калуп у гипсу и скулптура би била изливена у легури бронзе и месинга.

Након спајања варења и брушења и након уградње унутрашње челичне статичке конструкције скулптура би била патентирана и спремна за транспорт и монтажу на постаменту Крушевац.

За израду споменика потребна су средства од 9.600.000 динара (девет милиона шестохиљада динара).

Борис Стајковац аутор

Томо Коматина коаутор".

II ДРУГА ПРИЈАВА НА КОНКУРС ИМА ШИФРУ 13-86/20-21 И СЛЕДЕЋИ ОПИС СКУЛПТУРЕ:

"Споменик кнезу Лазару осмишљен је у виду стојеће фигуре, са малим искоракм десне ноге унапред. Фигура стоји чврсто и достојанствено, дајући утисак монументалности. Кнез у десној руци чврсто држи мач, који се спушта поред десне ноге, не дотичући тло, док у левој руци држи повељу са текстом "кнежеве клетве". Споменик је изливен од бронзе и патиниран. Висина статуе од врха шлема до базе износи 450 цм.

Фигура стоји на постаменту од камена, висине 650 цм. Ова висина симболички коренсподира са бројком од 650 година од боја на Косову. Идејно решење постамента дато је у две варијанте.

Постамент – варијанта "А"

Основна форма постамента је одсечена пирамида, чији се геометријски врх налази на врху шлема. У средишњи део пирамиде усађен је стуб, вертикалних и оштрих линија који својом строгом формом и материјализацијом од сивог камена квадратног облика асоцира на бедеме и куле тврђаве (одбрана идеала, снага воље, чврстина карактера), док су угаони делови постамента својом површинском обрадом (светли камен са тракама од опеке) симболична веза са сакралном архитектуром у моравском стилу (вера, нада, традиција), а њихова коса пирамидална линија пут ка моралним висинама и веза са небом.

Постамент – варијанта "Б"

Постамент у виду степенасте пирамиде чини шест "коцака" висине од по 100 цм, постављених једна на другу у спиралном низу, међусобно заротираних око "z" осе за 15°, са хоризонталним димензијама смањеним тако да свака горња коцка буде уписана у ону испод. На врху се налази последња коцка висине 50 цм, чије су стране паралелне са првим квадратом (базом) постамента. Ово даје укупну висину постамента од 650 цм, симболишући број година од косовског боја.

Чврстоћа кубичних елемената и пирамидалне форме (снага, чврстина) разиграна је спиралним постављањем, симболизујући проток времена и турбулентност догађаја. Материјализацијом у виду светлих камених плоча са тракама од опеке наглашена је веза са сакралном архитектуром, а тиме и са намером кнеза Лазара да заштити и одбрани светост вере и традиције.

Статуа са постаментом налази се на платоу који чини шест кружних нивоа. Ово идејно решење налази се на платоу који чини шест кружних нивоа. Овим идејним решењем материјализација платоа је дата оквирно (у визуализацијама) и није детаљније описана у спецификацији материјала.

Однос према околини

Позиција споменика кнезу Лазару одређена је на локацији насеља "Стари аеродром", на платоу у оквиру кружне парковске површине, у подблоку Б5, у складу са планираним урбанистичким решењем (План детаљне регулације "Стари аеродром фаза 1" у Крушевцу ("Службени лист града Крушевца", број 5/15). Тло на локацији одређеној за споменик је равно, а нема физичких нити визуалних препрека за изградњу. У креирању идејног решења значајну улогу је имала величина простора одређеног за споменик. Кружни облик простора на коме је предвиђен споменик омогућује да се он види подједнако са свих страна, а величина од 80 м у пречнику захтева да се споменик 4,5 м мора подићи на постамент који ће омогућити сагледивост статуе са веће удаљености. Како би цела композиција доминирала над простором, постамент је подигнут на плато који се састоји од шест нивоа, сваки ниво у висини једног степеника (15-18 цм) чиме је база постамента одигнута од околног тла за 90 до 100 цм. Овиме је база статуе подигнута на 7,5 м од тла, што са висином статуе од 4,5 м укупно даје висину од 12 м целе композиције, чиме је постигнута задовољавајућа сагледивост споменика и његова доминација над околним простором.

Материјализација и цена израде

Статуа: _____ 122.000 Е

Висина 4.5 м, ливена у бронзи и патинирана.

У цену улази вајање, израда калупа, ливење и монтажа.

У цену није урачунат транспорт од ливнице до места монтаже.

Постамент: _____ 20.000 Е

Стуб са језгром од арм. бетона обложено каменом. Димензије базе 350x350 цм, димензије капитела 220x220 цм, висине 650 цм. Носећа конструкција обложена је каменом "Плави ток" дебљине 5 цм, и гранитним плочама дебљине 3 цм. Гранит светлог или беж дезена, у комбинацији са опеком (или листелама од црвеног гранита) за покривање бочних косих делова постамента.

У цену улази набавка и обрада камена, армирачки и бетонски радови, оплата и помоћна скела.

У цену нису урачунати трошкови транспорта материјала, као ни одлагање каменом.

НАПОМЕНА: У цену израде и описе материјала није узет у обзир плато на коме стоји постамент са статуом."

Аутор Статуе – Станимир Павловић, академски вајар из Лештана, Београд

Аутор постамента – Горан Филиповић, архитекта из Краљева.

БОДОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ ИДЕЈНИХ РЕШЕЊА

Чланови Комисије за спровођење поступка за подизање споменика, спомен обележја и израду мурала су уједно и стручни жири који оцењује идејна решења. Комисија је након детаљног разматрања описа идејних решења и макета приступила оцењивању у складу са критеријумима наведним у тексту конкурса, руководећи се бодовањем сваког критеријумима од 1 до 5, односно попуњавањем бодовне листе.

ОЦЕЊИВАЊЕ ПРВОГ ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА (шифра 18/4)

• ОДНОС ПРЕМА ТЕМИ

Када је у питању критеријум - однос према теми, четири члана Комисије је овај критеријум оценило оценом 5, док су два члана овај критеријум оценила оценом 4.

Стога је просечна оцена критеријума - однос према теми 4,7.

• ОРИГИНАЛНОСТ ИДЕЈЕ

Када је у питању критеријум - оригиналност идеје, пет члана Комисије је овај критеријум оценило оценом 5, док је један члан овај критеријум оценио оценом 4.

Стога је просечна оцена критеријума - оригиналност идеје 4,8.

• ЕСТЕТСКИ И ОБЛИКОВНИ КВАЛИТЕТИ РЕШЕЊА

Када је у питању критеријум - естетски и обликовни квалитети решења, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 5.

Стога је просечна оцена критеријума - естетски и обликовни квалитети решења 5.

• ОДНОС ПРЕМА КОНТЕКСТУ – НЕПОСРЕДНОМ И ШИРЕМ ОКРУЖЕЊУ, КУЛТУРНОМ НАСЛЕЂУ И СПЕЦИФИЧНОСТИМА ПРОСТОРА

Када је у питању критеријум - однос према контексту - непосредном и ширем окружењу, културном наслеђу и специфичностима простора, пет чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 5, док је један члан Комисије овај критеријум оценио оценом 4.

Стога је просечна оцена критеријума - однос према контексту - непосредном и ширем окружењу, културном наслеђу и специфичностима простора 4,8.

• КВАЛИТАТИВНИ ДОПРИНОС УКУПНОМ АМБИЈЕНТУ

Када је у питању критеријум – квалитативни допринос укупном амбијенту, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 5.

Стога је просечна оцена критеријума - квалитативни допринос укупном амбијенту 5.

• ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕШЕЊА, МАТЕРИЈАЛИЗАЦИЈА И ОДРЖАВАЊЕ

Када је у питању критеријум - техничке карактеристике решења, материјализација и одржавање, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 5.

Стога је просечна оцена критеријума - техничке карактеристике решења, материјализација и одржавање 5.

• ЈАСНОЋА ПРИКАЗА И ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Када је у питању критеријум - јасноћа приказа и образложење, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 5.

Стога је просечна оцена критеријума - јасноћа приказа и образложење 5.

• ИЗВОДЉИВОСТ ПРЕДЛОЖЕНОГ РЕШЕЊА

Када је у питању критеријум - изводљивост предложеног решења, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 5.

Стога је просечна оцена критеријума - изводљивост предложеног решења 5.

Стога је укупна просечна оцена свих критеријума за прво идејно решење 4,9.

ОЦЕЊИВАЊЕ ДРУГОГ ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА (шифра 13-86/20-21)

• ОДНОС ПРЕМА ТЕМИ

Када је у питању критеријум - однос према теми, четири члана Комисије је овај критеријум оценило оценом 5, док су два члана овај критеријум оценила оценом 4.

Стога је просечна оцена критеријума - однос према теми 4,7.

• ОРИГИНАЛНОСТ ИДЕЈЕ

Када је у питању критеријум - оригиналност идеје, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 3.

Стога је просечна оцена критеријума - оригиналност идеје 3.

• ЕСТЕТСКИ И ОБЛИКОВНИ КВАЛИТЕТИ РЕШЕЊА

Када је у питању критеријум - естетски и обликовни квалитети решења, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 3.

Стога је просечна оцена критеријума - естетски и обликовни квалитети решења 3.

• ОДНОС ПРЕМА КОНТЕКСТУ – НЕПОСРЕДНОМ И ШИРЕМ ОКРУЖЕЊУ, КУЛТУРНОМ НАСЛЕЂУ И СПЕЦИФИЧНОСТИМА ПРОСТОРА

Када је у питању критеријум - однос према контексту - непосредном и ширем окружењу, културном наслеђу и специфичностима простора, три члана Комисије је овај критеријум оценило оценом 3, док су три члана Комисије овај критеријум оценили оценом 2.

Стога је просечна оцена критеријума - однос према контексту - непосредном и ширем окружењу, културном наслеђу и специфичностима простора 2,5.

• КВАЛИТАТИВНИ ДОПРИНОС УКУПНОМ АМБИЈЕНТУ

Када је у питању критеријум – квалитативни допринос укупном амбијенту, два члана Комисије је овај критеријум оценило оценом 4, а четири чланова Комисије су овај критеријум оценили оценом 3.

Стога је просечна оцена критеријума - квалитативни допринос укупном амбијенту 3,3.

• ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕШЕЊА, МАТЕРИЈАЛИЗАЦИЈА И ОДРЖАВАЊЕ

Када је у питању критеријум - техничке карактеристике решења, материјализација и одржавање, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 5.

Стога је просечна оцена критеријума - техничке карактеристике решења, материјализација и одржавање 5.

• ЈАСНОЋА ПРИКАЗА И ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Када је у питању критеријум - јасноћа приказа и образложење, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 5.

Стога је просечна оцена критеријума - јасноћа приказа и образложење 5.

• ИЗВОДЉИВОСТ ПРЕДЛОЖЕНОГ РЕШЕЊА

Када је у питању критеријум - изводљивост предложеног решења, свих шест чланова Комисије је овај критеријум оценило оценом 5.

Стога је просечна оцена критеријума - изводљивост предложеног решења 5.

Стога је укупна просечна оцена свих критеријума за друго идејно решење 3,9.

ФИНАЛНЕ ОЦЕНЕ ИДЕЈНИХ РЕШЕЊА

Прво идејно решење се у складу са оцењивањем појединачних критеријума оцењује финалном оценом **4,9**.

Друго идејно решење се у складу са оцењивањем појединачних критеријума оцењује финалном оценом **3,9**.

На основу спроведеног оцењивања критеријума и утврђивања финалних оцена идејних решења, Комисија, која је уједно и стручни жири, је донела Одлуку да се бира идејно решење аутора Бориса Стајковца и коаутора Томе Коматине, заведено под шифром 18/4, за израду скулптуре кнезу Лазару у Крушевцу на локацији насеља "Стари аеродром", на платоу у оквиру кружне парковске површине, у подблоку Б5, у складу са планираним урбанистичким решењем (План детаљне регулације "Стари аеродром фаза 1" у Крушевцу ("Службени лист града Крушевца", број 5/15)).

Са напред изнетог, доноси се Одлука као у диспозитиву.

Број 28-1/2021

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Марија Стојадиновић